

УДК 504.05; JEL classification: Q57; F6; Q56
DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2020-2-1>

ЛУТКОВСЬКА Світлана Михайлівна,
кандидат педагогічних наук, доцент, проректор з науково-педагогічної роботи,
євроінтеграції та міжнародної діяльності, Вінницький національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-8350-5519

СТІЙКІЙ І СТАЛИЙ РОЗВИТОК СИСТЕМИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Лутковська С. М. Стійкій і сталий розвиток системи екологічної безпеки в умовах глобалізації.

Проаналізовано вплив екологічної безпеки на рівень розвитку економічних систем, забезпечення їх стійкості й сталого розвитку. Охарактеризовано зазначені взаємозалежності з огляду на необхідність поліпшення системи адміністрування та підвищення рівня громадського добробуту на прикладі розповсюдження у світі вірусу Covid-19. Зроблено опис категорій «економічна стійкість» і «сталій розвиток» у контексті забезпечення екологічної безпеки. Доведено, що сталий розвиток – це загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства й захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному і здоровому довкіллі. Доведено твердження, що екологічна безпека є одним із пріоритетних принципів сталого розвитку всіх країн світу, що передбачає запровадження такої моделі, за якої можливе задоволення життєвих потреб як сучасних, так і майбутніх поколінь. Розглянуто принципи формування екологічної безпеки. Визначено пріоритетні напрями сталого розвитку на основі формування концепції забезпечення екологічної безпеки. Розроблено класифікацію проблем впровадження екологічно збалансованої системи природокористування та збереження природних екосистем. Встановлено, що метою процесу гарантування екологічної безпеки на території України за умови глобалізації у найближчій перспективі визнано стабілізацію і поліпшення стану довкілля України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природокористування й збереження природних екосистем. Розроблено напрями екологічної політики для України в умовах глобалізаційних перетворень, які полягають у взаємодії міжнародного співтовариства та вітчизняного; ігнорування екологічної складової політичними програмами; витратність реалізації екопрограм для держави і суспільства. Досліджено вплив соціо-еколого-економічного розвитку й місце технологічного прогресу в контексті збереження сталих стандартів життя, традиційних культурних цінностей, навколишнього середовища.

Ключові слова: економічна стійкість, безпека, сталий розвиток, екологічна безпека.

Постановка проблеми. Однією із головних функцій економіки будь-якої країни є забезпечення стійкого її функціонування. Стійкість економічної системи забезпечує економічну безпеку країни, ефективне функціонування галузей економіки, конкурентоспроможність підприємств як на зовнішньому, так і на внутрішньому ринках. Особливого значення набуває поняття стійкості галузей економіки й понять сталого розвитку в розрізі питань екологічної безпеки.

Загальний стан екологічної безпеки в Україні є досить складним. Існує широке різноманіття чинників (як природного, так і антропогенного характеру), які спричиняють у подальшому ускладнення її стану у просторово-часовому аспекті. Це значною мірою впливає на стан довкілля й призводить до погіршення умов життєдіяльності людей. Наведені обставини обумовлюють нагальну потребу комплексного вивчення і розв'язання проблем, пов'язаних з екологічною безпекою [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Первинні основи загальної концепції екологічної безпеки закладені у роботах Н.Ф. Реймерса, С.А. Боголюбова, В.І. Данілова-Данільяна, К.Ф. Фролова, В.О. Бокова, А.О. Бикова, Р.М. Кларка, М.Н. Мойсеева й інших вчених. Останнім часом інтенсифікувалися теоретичні та практичні дослідження з зазначеної проблеми. Поглиблюються, конкретизуються і деталізуються знання з різних наукових напрямків, у тому числі з техніко-економічного (Б.М. Данілішин, Г.М. Калетник, С.В. Козловський, О.В. Длугопольський, О.М. Трофімчук, А.Г. Шапар, Є.О. Яковлев, В.М. Шестопапов, М.С. Мальований, А.Б. Горсткотайн), природничого (Г.О. Білявський, Г.І. Рудько, В.Ю. Некостаїн). Екологічна безпека в рамках держави розглядається як складова національної безпеки (А.Б. Качинський, В.О. Косовцев та інші) [2, 3].

Формулювання цілей статті. Мета дослідження полягає у розкритті сутності й

особливостей стійкого та сталого розвитку економічної системи з позиції екологічної безпеки як необхідної умови розвитку економіки країни в умовах глобалізаційних змін.

Основні результати дослідження. У розрізі світових проблем, пов'язаних з пандемією Covid-19, (результати розповсюдження вірусу наведено на рис. 1) можна зазначити про те, що світ стикнувся з новими викликами, які і є частиною екологічної безпеки. Але, якщо порівняти випадки з зараженням

на Covid-19 з випадками смерті, які спричинені забрудненням твердих часток і озону в країнах Європейського Союзу, порівняно з Китаєм, Індією, Японією та Південною Кореєю (див. рис. 2), то можна зробити висновок, що такі забруднювачі можуть становити до кількох мільйонів смертей щорічно. Все це ще раз засвідчує, що проблема забезпечення сталого розвитку країн світу не може бути вирішена без вирішення проблем забезпечення екологічної безпеки.

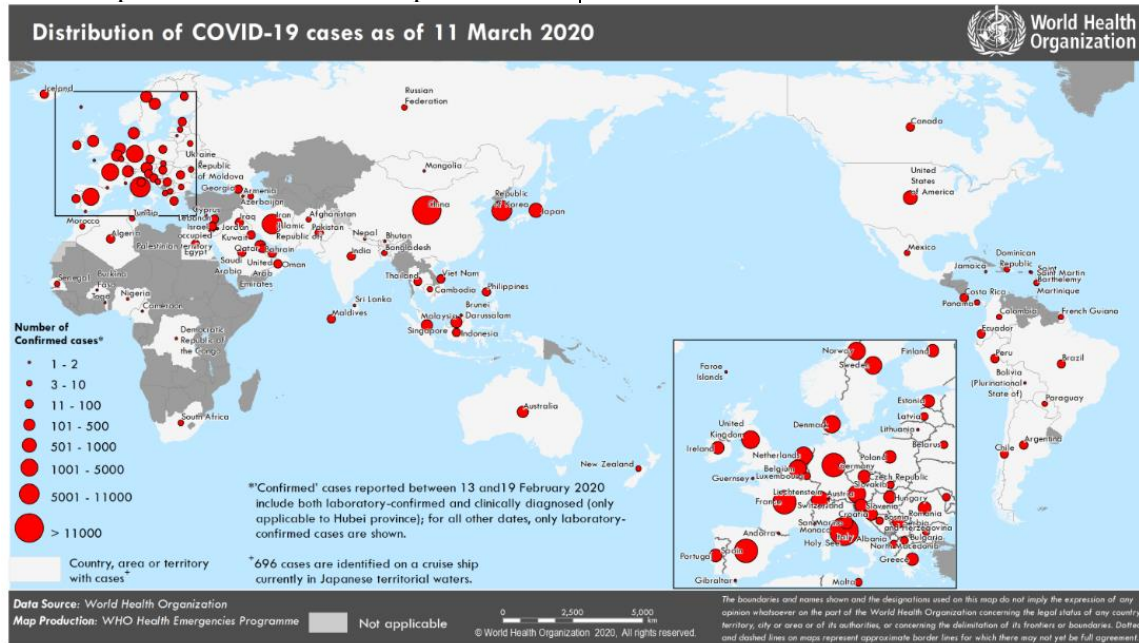

Рис. 1. Країни, території або райони, в яких повідомлялося про підтверджені випадки COVID-19, 11 березня 2020 року

Джерело: WHO, (2020b). Coronavirus disease 2019 (Situation Report-51). World Health Organization [4]

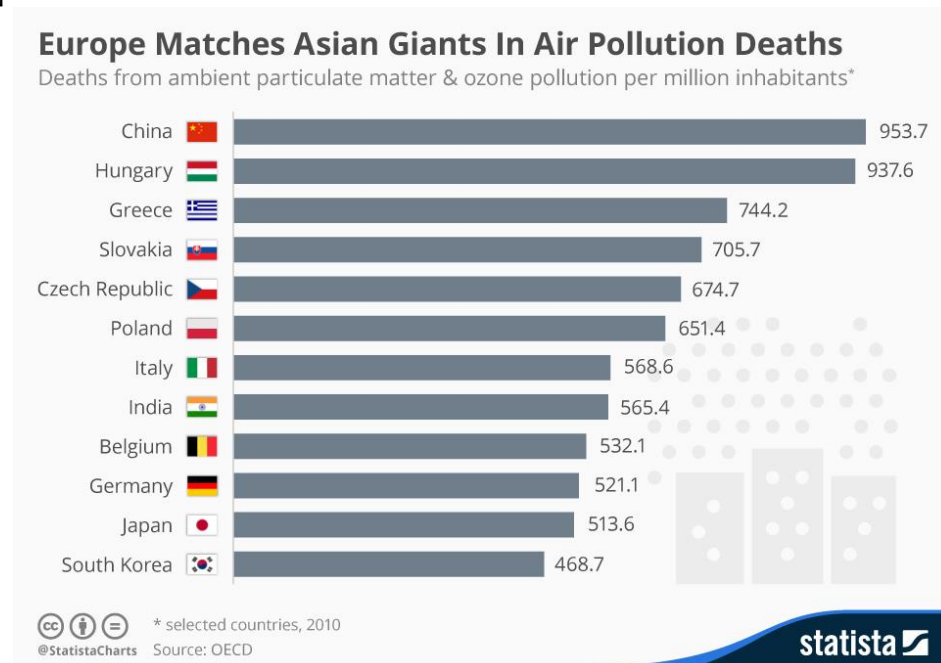

Рис. 2. Смертність населення через тверді частинки в озоні на мільйон жителів

Джерело: Statista. Europe Matches Asian Giants In Air Pollution Deaths [5, 6]

Поняття стійкості є фундаментальним в категорії «екологічна безпека», оскільки без нього не можливо реалізувати стан економічного зростання й прогресивного розвитку суспільства. Дане поняття стало широко використовуватись в науковій літературі гуманітарної сфери (з економіки й розвитку суспільства) лише в кінці ХХ століття. Тим

часом у технічній сфері воно стало широко вживаним в кінці ХІХ ст., після того як було визначено поняття стійкості й сформульовано теореми про стійкість і нестійкість технічної системи [7]. Можна відокремити чотири основні підходи до розгляду поняття «економічна стійкість», що існують сьогодні в економічній науці (рис. 3).

Рис. 3. Підходи щодо розгляду поняття економічна стійкість

Джерело: складено на основі [7, 8]

У сучасній вітчизняній і зарубіжній економічній літературі існує декілька підходів до визначення сутності категорії «стійкість». Найбільш поширений полягає в тому, що «стійкість» – це якість, яка дозволяє системі витримувати зміни параметрів зовнішнього середовища, відмінні від розрахункових. У Словнику української мови «стійкість» визначена як «...здатність витримувати зовнішній вплив, протидіяти чомусь; довго зберігати і виявляти свої властивості, не піддаватися руйнуванню, псуванню тощо» [9].

Також заслуговує на увагу й дослідження категорії «сталий розвиток». Сталий розвиток – загальна концепція стосовно необхідності встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства й захистом інтересів майбутніх поколінь, включаючи їх потребу в безпечному та здоровому довкіллі. Як сформулювала визначення сталого розвитку у своїй доповіді Комісія Брундтланд: це «розвиток, який задовольняє потреби нинішнього покоління без шкоди для можливості майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби» [10].

Про актуальність проблеми екологічної безпеки у розрізі категорій «стійкість» і «сталий розвиток» свідчить і той факт, що найвпливовіший у світі показник економічного розвитку Промисловий індекс Доу-Джонса публікує підіндекс, котрий охоплює компанії, які відображають у регулярних звітах про прибутки і збитки шкоду від діяльності, що завдана навколишньому середовищу, або, навпаки, ефект від заходів, здійснених по нейтралізації цієї шкоди. США, Британія, Франція, Німеччина погодилися також поповнити свою систему національних рахунків показниками стану середовища проживання, які можуть підвищити або знизити величину їх ВВП проти значення, що обчислюється

традиційним шляхом. Тому формування міжнародної екологічної безпеки має здійснюватися не за рахунок дискримінації окремих регіонів і країн світу, а реалізовуватися у відповідності до загально визначених світовою спільнотою паритетних засад і принципів, серед яких: надпріоритетність, системність, спільність, інтеграція, рівність суб'єктів тощо (табл. 1).

Екологічна безпека є одним з пріоритетних принципів сталого розвитку всіх країн світу, що передбачає запровадження такої моделі, за якої можливе задоволення життєвих потреб як сучасних, так і майбутніх поколінь. Ці ідеї, принципи їх застосування знайшли відображення у працях закордонних дослідників (Дж. Елкінгтона, У. Макдонаха, М. Браунгарта) [12], які розробили концепцію «потрійного критерію» (The Triple Bottom Line) – економічне зростання, захист навколишнього середовища, соціальний розвиток, що передбачає, крім фінансових цілей, досягнення соціальних і екологічних результатів діяльності компанії.

З огляду на вищесказане, метою процесу гарантування екологічної безпеки на території України за умови глобалізації у найближчій перспективі визнано стабілізацію й поліпшення стану навколишнього природного середовища України шляхом інтеграції екологічної політики до соціально-економічного розвитку для гарантування екологічно безпечного природного середовища для життя і здоров'я населення, впровадження екологічно збалансованої системи природо-користування й збереження природних екосистем [13].

Проте, існує цілий ряд проблем, котрі вимагають негайного реагування:

- ❖ часткове призупинення дії процедур Кіотського протоколу;

Принципи формування екологічної безпеки

Принцип	Зміст
Надпріоритетності, статусності	Панівне положення екологічної безпеки в структурі національної безпеки країни й розробка стратегічних орієнтирів розвитку суспільства з обов'язковим дотриманням прав і свобод людини; політична підтримка, що враховує національні та регіональні інтереси збереження й відтворення природної, історичної, генетичної спадщини людства
Інтернаціоналізації	Співробітництво держав, що виключає конфронтацію, суперництво та взаємні підозри
Системності	Загальна екологізація суспільного життя країн світу – ідеології, культури, свідомості, освіти, політики, економіки, виробництва, підприємництва тощо (ноосферна теорія)
Спільності	Єдність природних систем унеможливорює спроби індивідуалізації у сфері міжнародної екологічної безпеки, оскільки зменшення небезпеки для окремих реципієнтів – соціальних груп, регіонів, країн шляхом підвищення її для інших, тобто перекладання на інші національні господарські системи, в підсумку є нерезультативним
Інтеграції	Сполучення й взаємозв'язок між екологічною безпекою та життєвими цінностями і пріоритетами розвитку людства, процесами їх внутрішньої взаємодії в різних видах політичної, економічної та екологічної діяльності
Науково-технічної співпраці у сфері міжнародної екологічної безпеки	Об'єднання науково-технічного потенціалу членів міжнародного співтовариства з метою обміну технологіями, інноваційними досягненнями у сфері використання природних ресурсів, контролю за станом довкілля, ресурсозбереженням, екологізацією виробництва, утилізацією відходів
Рівності суб'єктів безпеки	Формування екологічної безпеки окремої країни виключно у взаємодії з іншими (заборона застосування на території іншої держави забруднюючих або екологічно шкідливих технологій, несанкціонованого перевезення й захоронення відходів, активної експлуатації цінних природних ресурсів)
Системної складності й невизначеності	Якісно-кількісні параметри екологічної безпеки можуть суттєво різнитися залежно від територіального утворення, що впливає на екологічну свідомість суспільства країни, адекватність у сприйнятті екологічних загроз, політичну й громадську реакцію в упередженні та запобіганні екологічним ризикам
Збереження біорізноманіття й екологічних благ у часі	Глобальна екологічна безпека є постійним універсальним благом і невід'ємним компонентом життєзабезпечення країн світу; з іншого боку, вона обумовлює необхідність неухильного дотримання принципу рівності прав поколінь на екологічну безпеку
Просторової приналежності	Неможливість транспортування більшості екологічних благ і недієвість реалізації прав споживачів на захист від техногенного ризику шляхом епізодичних відвідувань екологічно безпечних зон діяльності
Співробітництва щодо попередження ризиків і в надзвичайних ситуаціях	Країни провадять моніторинг ризиків і раннє попередження надзвичайних ситуацій; надають об'єктивну інформацію про стан довкілля; беруть участь у створенні механізмів дієвого міжнародного консалтингу й допомоги у формуванні міжнародної екологічної безпеки
Мирного врегулювання спорів, добросусідства, громадського контролю	Постійний контроль за транскордонним впливом на довкілля (моніторинг, попередження, подолання наслідків) і створення з цієї метою глобального спеціалізованого органу або залучення міжнародних неурядових і громадських організацій, екологічних рухів, представників прогресивних ділових, наукових і ініціативних груп тощо

Джерело: складено на основі [11]

- ❖ зауваження щодо виконання Орхуської конвенції;
- ❖ відсутність системи екологічної освіти «дитсадок – школа – університет – підвищення кваліфікації»
- ❖ відсутність розмежування управління природокористуванням й контролем за станом довкілля;
- ❖ інформування експертів і громадськості з екологічних питань, видання екологічних бюлетенів, оновлення змісту Національних доповідей про стан довкілля України тощо;
- ❖ відсутність системного моніторингу стану довкілля на основі сучасних технологій;
- ❖ програми нового обстеження й відновлення економічної діяльності на

територіях, які в минулому столітті були віднесені до постраждалих в результаті аварії на Чорнобильській АЕС;

- ❖ відновлення інфраструктури житлово-комунального господарства населених пунктів, перш за все великих міст;
- ❖ екологічні проблеми з небезпечними відходами, зруйнованими сховищами, знятими з експлуатації шахтами й кар'єрами та іншим спадками радянської індустріалізації часів середини минулого століття;
- ❖ деградація сільськогосподарських земель в результаті виснажливої екологічно недбайливої експлуатації;
- ❖ руйнація природного середовища унікальних рекреаційних регіонів – Криму й

Карпат в результаті несистемної і часто безконтрольної господарської діяльності;

❖ адаптація економіки України до глобальних змін клімат;

❖ гармонізація національної системи обліку й контролю звітності господарчих суб'єктів різної форми власності з екологічних і економічних показників до стандартів ЄС та ООН.

Однак є наскрізні проблемні питання, вирішення яких стосується практично всіх сфер реалізації екологічної політики:

1) взаємодія міжнародного співтовариства й вітчизняного;

2) ігнорування екологічної складової політичними програмами;

3) витратність реалізації екопрограм для держави і суспільства.

На сьогодні сучасні тенденції розвитку глобального екологічного простору обумовлюються перманентним конфліктом економічної і екологічної складової в умовах геоекономічних зрушень. В Україні за цих умов відбувається залучення держави у конфлікт економіки та екології: ми прагнемо до економічного зростання й одночасно забруднюємо довкілля [14].

Україна охоплена не лише глибокою соціально-економічною, але й екологічною кризою. В сучасних умовах особливістю екологічного стану держави є те, що гострі локальні екологічні ситуації поглиблюються великими регіональними кризами, зокрема довготривалими екологічними, економічними й соціальними наслідками катастрофи на Чорнобильській АЕС. Порушення екологічної рівноваги вже не є, як раніше, місцевими, локальними й такими, що швидко минають. Вони створюють реальну загрозу порушенню механізмів життєзабезпечення і ускладнюють соціально-економічний розвиток, стримують підвищення якості життя населення й держави в цілому. Саме тому, головною метою національної екологічної безпеки України має бути вироблення, відповідно до міжнародних стандартів безпеки, концептуальних засад раціонального природокористування та захисту навколишнього середовища, а також втілення їх у практику з метою сталого економічного й соціального розвитку держави.

Сталий соціально-економічний розвиток будь-якої країни означає таке функціонування її господарського комплексу, за якого можливо одночасно забезпечити зростаючі матеріальні й духовні потреби населення, раціональне й екологічно безпечне господарювання та високоефективне збалансоване природокористування, створити сприятливі

умови для здоров'я людини, збереження і відтворення довкілля та природно-ресурсного потенціалу суспільного виробництва. Екологічно збалансований соціально-економічний розвиток передбачає технічне переоснащення виробництва на основі впровадження інноваційних проектів, енергоефективних і ресурсозберігаючих технологій, маловідходних, безвідходних і екологічно безпечних технологічних процесів [15, 16].

Завдяки зменшенню обсягів забруднення довкілля на основі впровадження інноваційних ресурсозберігаючих технологій, підвищення наукоємності виробництва можливе покращення стану здоров'я населення, скорочення кількості випадків професійних захворювань і виробничого травматизму, поліпшення умов праці, зниження частки важкої праці у виробничих процесах і підвищення частки кваліфікованої.

Сучасний соціо-еколого-економічний розвиток характеризується радикальним збільшенням обсягів виробництва й споживання, новими нішами господарської діяльності й більш економічно ефективним використанням виробничих систем, розширенням об'ємів і кількості матеріально-енергетичних ресурсів. Як слушно зазначено в спеціалізованій літературі, серед факторів підвищення ефективності виробництва домінує науково-технічний прогрес із широким застосуванням новітніх технологій, що дозволило б значно підвищити продуктивність праці, фондівіддачу, обсяги випуску конкурентоспроможної продукції.

Водночас технологічний прогрес не можна розглядати лише на основі спрощених підходів, коли соціально-економічні моделі мають ознаки ідеалізованого суспільства, в якому складні взаємовідносини останнього, виробничо-відтворювальних механізмів і екологічного стану вирішуються автоматично. Власне, технологічний прогрес є також джерелом значних ускладнень, передусім щодо збалансування інтересів техногенно-репродуктивних систем і збереження сталих стандартів буття, традиційних культурних цінностей, навколишнього середовища. Початок третього тисячоліття визначається низкою складних проблем, котрі як за характером, так і значущістю відповідно до функціонального навантаження не мають аналогів в історії людства й розвитку виробничих сил. Йдеться як про параметри ефективності, так і про необхідність усвідомлення наслідків практичних дій людини. Класичний «позитивний егоїзм», «невидима рука» А. Сміта вже не є виключно позитивними чинниками, а тому

лише рішуче подолання проблем, економічне самообмеження можуть забезпечити відносно сприятливі умови існування й виживання людства. Відтак вдосконалення взаємозв'язку людини й природи не тільки залежить від розвитку матеріальної бази, умов виробництва, а й характеру репродуктивної моделі та суспільних відносин.

Висновки. Проблема стійкого й сталого розвитку існує не окремо, а в широкому міжнародно-економічному контексті, передусім глобалізаційному, який впливає на рівень відкритості країн, розподіл і перерозподіл систем виробництва, ресурсів і готового продукту. У зв'язку з цим точно відзначено, що глобалізовані країни дуже умовно демонструють зростаюче значення зовнішнього

середовища щодо внутрішнього ринку. Таке соціально нейтральне явище глобалізації, що має забезпечити розвиток спеціалізації і додаткові можливості учасникам міжнародного економічного процесу, реально призводить до збідніння незабезпечених верств, збагачення заможних, руйнує екосистеми бідних регіонів, консервує стан технологічно відсталих країн і регіонів.

Реалізація стійкого функціонування й розвитку економіки держави вимагає, насамперед, розробки науково-обґрунтованої методики оцінки рівня екологічної безпеки, визначення системи критеріїв, показників і індикаторів, за допомогою яких можна проводити аналіз даної системи, а також управляти процесом її розвитку.

Література.

1. Шмандій В.М., Шмандій О.В. Екологічна безпека – одна з основних складових національної безпеки держави. *Екологічна безпека*. 2008. № 1. С. 9-15.
2. Биченок М.М., Трофімчук О.М. Проблеми природно-техногенної безпеки в Україні. К.: УІНСІР, 2002. 179 с.
3. Качинський А.Б. Екологічна безпека України: системний аналіз перспективи покращення. К.: НІСД, 2001. 312 с.
4. World Health Organization. Coronavirus disease 2019 (Situation Report-51). World Health Organization. URL: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200311-sitrep-51-covid-19.pdf?sfvrsn=1ba62e57_4
5. Statista. Europe Matches Asian Giants In Air Pollution Deaths. URL: <https://www.statista.com/chart/4801/europe-matches-asian-giants-in-air-pollution-deaths/>
6. Isaifan R. The dramatic impact of Coronavirus outbreak on air quality: Has it saved as much as it has killed so far? *Global Journal of Environmental Science and Management*. 2020. Vol. 6(3). pp. 275-288.
7. Козловський С. В. Управління сучасними економічними системами, їх розвитком та стійкістю. Вінниця: Меркьюрі-Поділля, 2010. 432 с.
8. Козловський С. В. Забезпечення стійкості та розвитку сучасних економічних систем. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. 554 с.
9. Назарова І. С. Словник української мови. К.: Наукова думка, 1978. Т. IX. 853 с.
10. Butlin J. Our common future. By World commission on environment and development. London. Oxford University Press. 1987. pp. 383.
11. Калетник Г. М., Козак К. В. Зелений бізнес – перспективи підприємництва. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2016. № 12. с. 36.
12. Vagasi M. Integration of the sustainability concept into strategy and marketing. *Periodica Polytechnica. Ser. Soc. Man. Sci.* 2004. Vol. 48. № 2. P. 245-260.
13. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>.
14. Малиш Н. А. Екологічна політика: конфліктність, стратегія, тактика. *Державне управління: теорія і практика*. 2009. № 2(10). С. 1-9.
15. Хвесик М. А., Степаненко А. В., Обиход Г. О. Інноваційно-інвестиційна і технологічна безпека трансформації регіональних економічних систем. К.: Наукова думка, 2013. 487 с.
16. Koziuk, V., Hayda, Y., Dluhopolskyi, O, Kozlovskyi, S. Ecological performance: ethnic fragmentation versus governance quality and sustainable development. *Problemy ekorozwoju – Problems of sustainable development*. 2020. Vol. 15 № 1, pp. 53-64. <https://ekorozwoj.pollub.pl/no29/h.pdf>

References.

1. Shmandiy, V.M., Shmandiy, O.V. (2008). «Environmental security is one of the main components of national security of the state». *Ecological safety*, vol. 1, pp. 9-15.
2. Bichenok, M.M., Trofimchuk, O.M. (2002). *Problemi prirodno-tahnogennyi bezpeki v Ukraini*. [Problems of natural-technogenic safety in Ukraine]. UINSiR. Kyiv. Ukraine.

3. **Kachinskyi, A.B.** (2001). *Ecologichna bezpeka Ukraini: sistemniy analiz perspektivi pokrachennia*. [Ukraine's environmental safety: a systematic analysis of the prospects for improvement]. NISD. Kyiv. Ukraine.
4. World Health Organization (2020). «Coronavirus disease 2019 (Situation Report-51). World Health Organization». Available at: https://www.who.int/docs/default-source/coronaviruse/situation-reports/20200311-sitrep-51-covid-19.pdf?sfvrsn=1ba62e57_4
5. Statista (2020). «Europe Matches Asian Giants In Air Pollution Deaths». Available at: <https://www.statista.com/chart/4801/europe-matches-asian-giants-in-air-pollution-deaths/>.
6. **Isaifan, R.** (2020). «The dramatic impact of Coronavirus outbreak on air quality: Has it saved as much as it has killed so far?». *Global Journal of Environmental Science and Management*. vol. 6(3), pp. 275-288.
7. Kozlovskiy, S. V. (2010). *Upravlinnia suchasnymi ekonomichnymi systemamy, ikh rozvytkom ta stijkistiu*. [Management of modern economic systems, their development and stability]. Merk'iuri-Podillia. Vinnytsia. Ukr.
8. Kozlovskiy, S.V. (2017). *Zabezpechinnia stijkosti ta rozvitku suchasnih ekonomichnih system*. [Ensuring sustainability and development of modern economic systems]. TOV «Nilan-LTD». Vinnitsa. Ukraine.
9. Nazarova, I. S. (1978). *Slovyk ukrains'koi movy*. Naukova dumka. Kiev. Ukraine.
10. Butlin, J. (1987). *Our common future*. By World commission on environment and development. Oxford University Press. London.
11. **Kaletnik, H.M., Kozak, K.V.** (2016). «Green Business - Perspectives on Entrepreneurship». *Economy. Finances. Management: topical issues of science and practice*. vol. 12, p. 36.
12. **Vagasi, M.** (2004). «Integration of the sustainability concept into strategy and marketing». *Periodica Polytechnica Ser. Soc. Man. Sci.* vol. 48(2), pp. 245-260.
13. Zakon Ukrainy «Pro Osnovni zasady (stratehiiu) derzhavnoi ekolohichnoi polityky Ukrainy na period do 2020 roku». [Law of Ukraine «On Fundamental Principles (Strategy) of the State Environmental Policy of Ukraine for the Period up to 2020»]. Available at: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2818-17>
14. **Malish, N.A.** (2009). «Environmental policy: conflict, strategy, tactics». *Public administration: theory and practice*. vol. 2(10), pp. 1-9.
15. **Hvesik, M.A., Stepanenko, A.V., Obihod, G.O.** (2013). *Innovaciyno-investeciyna i tehnologichna bezpeka transformacii righionalnih ekonomichnih system*. [Innovation-investment and technological security of transformation of regional economic systems]. Naukova dumka. Kyiv. Ukraine.
16. **Koziuk, V., Hayda, Y., Dluhopolskyi, O, Kozlovskiy, S.** (2020). «Ecological performance: ethnic fragmentation versus governance quality and sustainable development». *Problemy ekorozwoju – Problems of sustainable development*, vol. 15(1), pp. 53-64.

Abstract

Lutkovska S. Sustainable and stable system development of environmental safety in globalization.

This article analyzes the impact of environmental safety on the level of development of economic systems, ensuring their sustainability and stable development. These interdependencies are described in view of the need to improve the administration system and increase the level of public well-being, as exemplified by the spread of the Covid-19 virus in the world. The description of the categories "economic sustainability" and "sustainable development" has been made in the context of environmental safety. Sustainable development has been proven to be a general concept regarding the need to strike a balance between meeting the modern needs of humanity and protecting the interests of future generations, including their need for a safe and healthy environment. It has been argued that environmental safety is one of the priority principles for the sustainable development of all countries of the world, which implies the introduction of a model that can meet the needs of today's and future generations. The principles of ecological safety formation are considered. Priority directions of sustainable development are defined on the basis of forming the concept of ensuring environmental safety. The classification of introduction problems of ecologically balanced system of nature management and conservation of natural ecosystems is made. It is established that the aim of the process of guaranteeing ecological safety in the territory of Ukraine under the conditions of globalization, in the near future, is to stabilize and improve the state of the environment of Ukraine by integrating the ecological policy into socio-economic development to guarantee an ecologically safe natural environment for the life and health of the population, the introduction of an environmentally balanced management system and conservation of natural ecosystems. The directions of ecological policy for Ukraine in the conditions of globalization transformations are developed, which consist in interaction of international community and domestic; ignoring the environmental component of political programs; the cost of implementing eco-programs for the state and society. The influence of socio-ecological-economic development and place of technological progress are investigated in the context of preservation of sustainable standards of life, traditional cultural values, environment.

Keywords: economic sustainability, safety, sustainable development, environmental safety.

Стаття надійшла до редакції 20.03.2020 р.

Бібліографічний опис статті:

Лутковська С. М. Стійкій і сталій розвиток системи екологічної безпеки в умовах глобалізації. Актуальні проблеми інноваційної економіки. 2020. № 2. С. 5-11.

Lutkovska S. Sustainable and stable system development of environmental safety in globalization. Actual problems of innovative economy. 2020. No. 2, pp. 5-11.